

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Bdžocha a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Viliama Dohňanského v trestnej veci **obvineného M. V. pre zločin skrátenia dane a poistného** podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., na neverejnom zasadnutí 11. marca 2011 v Bratislave, **o sťažnostiach obvineného a prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky** proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 3. marca 2011, sp. zn. Tp 20/2011, takto

r o z h o d o l :

I.

Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. **zrušuje** napadnuté uznesenie v celom rozsahu.

Podľa § 72 ods. 2 Tr. por. **obvineného M. V.**, nar. X., trvale bytom M., prechodne bytom B., súkromného podnikateľa

berie do väzby

z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Väzba začala plynúť dňom 1. marca 2011 o 05.30 hod. a obvinený ju bude i naďalej vykonávať v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici.

Podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. písomný sľub obvineného M. V. **neprijíma.**

Podľa § 81 ods. 1 Tr. por. obvineným M. V. ponúknutú peňažnú záruku vo výške 50 000 € **neprijíma.**

II.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. **sťažnosť** prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky **zamieta**.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením rozhodol sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „sudca pre prípravné konanie“) tak, že podľa § 72 ods. 2 Tr. por. z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. vzal do väzby obvineného M. V. s tým, že väzba u obvineného začína dňa 1. marca 2011 o 05.30 hod. a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici. Podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. neprijal písomný sľub obvineného M. V. a podľa § 81 ods. 1. Tr. por. neprijal peňažnú záruku.

Proti tomuto uzneseniu podali obvinený ako aj prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) sťažnosť ihneď po jeho vyhlásení.

Prokurátor podal sťažnosť ústne do zápisnice o verejnom zasadnutí súdu prvého stupňa, ktorou sa domáhal uznania aj dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por., ktorý uviedol v návrhu na vzatie obvineného do väzby z 2. marca 2011, sp. zn. VII/2 Gv 173/10.

Obvinený v písomnom odôvodnení sťažnosti uviedol, že nemožno súhlasiť so zistením skutkového stavu dôvodov väzby tak, ako je to uvedené v napadnutom uznesení, a to v dôsledku skutočností jednoznačne preukazujúcich, že v jeho prípade dôvody na väzbu neexistujú.

Ďalej v sťažnosti argumentoval tým, že záver o hrozbe vysokého trestu nemožno urobiť len na základe príslušnej trestnej sadzby, ale je nutné zhodnotiť konkrétne okolnosti rozhodné pre stanovenie stupňa nebezpečnosti činu pre spoločnosť. Skutočnosť, že je spoločníkom spoločností, ktorých imanie predstavuje hodnotu 5 až 6 miliárd Sk, ešte neznamená, že je finančne zabezpečený v rozsahu uvedenom v napadnutom uznesení, nakoľko ide o imanie uložené najmä v nehnuteľnostiach a premena týchto hodnôt na hotovosť je zložitou ekonomickou záležitosťou, ktorá navyše závisí aj od vôle jeho spoločníkov.

Neexistenciu dôvodov útekovej väzby podľa obvineného M. V. preukazuje i skutočnosť, že v minulosti bol trestne stíhaný pre obdobný trestný čin, pričom sa nikdy nevyhýbal trestnému stíhaniu. Od začiatku roka mal na základe písomného oznámenia D. vedomosť o tom, že je preverovaný orgánmi polície a napriek tomu komunikoval s daňovou správou a poskytoval jej všetky doklady. Skutky uvedené v uznesení o vznesení obvinenia pritom rieši právnou cestou, podľa zákona o správe daní a poplatkov a Občianskeho súdneho poriadku. Týmto konaniam sa nevyhýba a rovnako spolupracoval aj v trestnom stíhaní po svojom zadržaní, pri ktorom nekládol odpor a zabezpečoval súčinnosť svojich zamestnancov pri prehliadkach iných priestorov a zaistení listinných dôkazov.

Poukázal tiež na to, že pri skutkoch, ktoré sú mu kladené za vinu je prípustná účinná ľútosť, čo s ohľadom na jeho osobu a správanie sa pri prvotných úkonoch trestného stíhania rovnako svedčí o tom, že dôvody útekovej väzby nie sú dané.

Stotožnil sa s názorom sudcu pre prípravné konanie v tom, že u neho nie sú dané dôvody kolúznej väzby, pričom poukázal na skutočnosť, že kolúzne jednania obvineného musia byť náležite odôvodnené a podložené zodpovedajúcimi zisteniami k osobe obvineného a k danej veci. Takéto zistenia však v jeho prípade absentujú a je nemiestne sa domnievať, že by ovplyvňoval napríklad svedkov z daňovej správy, s ktorými vždy riadne komunikoval a nikdy nemal snahu ich akýmkoľvek spôsobom ovplyvňovať.

V sťažnostných námietkach týkajúcich sa dôvodov preventívnej väzby obvinený M. V. uviedol, že v spisovom materiáli sa nenachádzajú procesne vykonané dôkazy, ktoré by preukazovali príjem obvineného z činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu. Finančné prostriedky získané z obchodných kontraktov a vyplatených nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) nepoužíval vo vlastný prospech, nakoľko tieto boli ďalej zhodnocované v rámci obchodných spoločností a používané na vyplatenie miezd, nákup tovaru, strojov a nehnuteľností.

Poukázal na princíp subsidiarity väzby a vyjadril názor, že v jeho prípade dôvody útekovej a preventívnej väzby nie sú takého charakteru, aby nebolo možné účel väzby

dosiahnuť primeranými opatreniami v súlade s § 82 Tr. por. S poukazom na neexistenciu dôvodov väzby navrhol napadnuté uznesenie zrušiť.

Sudca pre prípravné konanie zaslal písomné dôvody sťažnosti obvineného M. V. na vedomie prokurátorovi 7. marca 2011. Následne 8. marca 2011 predložil sťažnosti obvineného a prokurátora spolu so spisovým materiálom Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie.

Podľa § 192 ods. 3 Tr. por. o sťažnosti podľa § 190 ods. 3 Tr. por. proti uzneseniu o vzatí obvineného do väzby rozhodne nadriadený súd na neverejnom zasadnutí do piatich pracovných dní od predloženia veci na rozhodnutie. Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná. Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie, rozhodne vo veci sám.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podaných sťažností podľa § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia ako i konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť obvineného M. V. je sčasti dôvodná a sťažnosť prokurátora je nedôvodná.

Z predloženého, doposiaľ zabezpečeného spisového materiálu sťažnostný súd zistil, že trestné stíhanie vo veci bolo začaté uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii-Východ v Košiciach (ďalej len „ÚBOK“) z 22. októbra 2010, ČVS: PPZ- 152/BPK-V-2010 (zväzok č. 1, č.l. 134-158) a uznesením vyšetrovateľa ÚBOK z 25. januára 2011, ČVS: PPZ- 152/BPK-V-2010 (zväzok č. 1, č.l. 179-180), v oboch prípadoch pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. na tom skutkovom základe, ako je to uvedené v citovaných uzneseniach vyšetrovateľa.

Proti obvinenému M. V. bolo uznesením vyšetrovateľa ÚBOK z 1. marca 2011, ČVS: PPZ- 152/BPK-V-2010 (zväzok č. 1, č.l. 183-206) vznesené obvinenie pre zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., na skutkovom základe tam uvedenom, ktorý je identický so skutkom citovaným v dôvodoch napadnutého uznesenia. Obvinenému

a jeho obhajcom bolo vznesenie obvinenia oznámené 1. marca 2011, k čomu bol aj obvinený vypočutý vyšetrovateľom.

Osobná sloboda obvineného M. V. bola obmedzená 1.marca 2011 o 5.30 hod., čoho dôkazom je zápisnica o zadržaní obvineného (zväzok č. 1, č.l. 207-208). Prokurátor v rámci následného procesného postupu nenariadil prepustenie obvineného na slobodu, ale 2. marca o 15.15 hod. podal návrh na vzatie obvineného do väzby. Zákonný sudca pre prípravné konanie súdu prvého stupňa pred rozhodnutím o predmetnom návrhu prokurátora vykonal výsluch obvineného 3. marca 2011 v čase od 15.30 hod. do 18. 45 hod. v prítomnosti prokurátora a obhajcu. V závere tohto výsluchu sudca pre prípravné konanie rozhodol o väzbe obvineného napadnutým uznesením.

Senát Najvyššieho súdu mal teda preukázané, že 48 hodinové lehoty uvedené v čl. 17 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v § 86 ods. 1, § 87 ods. 2 Tr. por. boli dodržané, nakoľko obvinený je nateraz stíhaný pre trestný čin – zločin. Rovnako sudca pre prípravné konanie rešpektoval aj ustanovenie § 72 ods. 2 Tr. por.

Materiálna dôvodnosť väzby je daná iba za situácie, ak zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, čo je zrejmé z ustanovenia § 71 ods. 1 Tr. por.

Formálne podmienky väzby sú naplnené vtedy, ak z konania obvineného alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že by obvinený mohol konať spôsobom uvedeným v § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por., teda že by mohol ujsť, alebo sa skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko, alebo ak mu hrozí vysoký trest, že by mohol pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mať obťažovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo že by mohol pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že pri rozhodnutí o väzbe obvineného M. V. sudca pre prípravné konanie správne konštatoval splnenie materiálnych podmienok vzatia

obvineného do väzby. V tomto štádiu konania súdu neprináleží skúmať vinu či nevinu obvineného, ale je potrebné skúmať dôvodnosť vzneseného obvinenia.

Obvinený M. V. pri výsluchu pred vyšetrovateľom ako aj pred sudcom pre prípravné konanie spáchanie trestnej činnosti v celom rozsahu poprel, priznal však, že firmy riadil osobne a osobne vykonával aj hotovostné platby týkajúce sa obchodných transakcií medzi jeho firmami. Z doposiaľ zabezpečených listinných dôkazov, najmä z overených fotokópií protokolov daňových úradov, faktúr, daňových priznaní a daňových listov, ako aj z doterajších výpovedí svedkov vyplýva dôvodné podozrenie, že skutok pozostávajúci zo 48 čiastkových útokov, pre ktorý bolo obvinenému vznesené obvinenie bol spáchaný a vykazuje znaky pokračujúceho zločinu skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák.

Sťažnostný senát sa s týmto konštatovaním stotožnil, pretože z dôkazov založených vo vyšetrovacom spise vyplýva existencia dôvodného podozrenia, že tento skutok mal spáchať obvinený tak, ako je to uvedené v uznesení o vznesení obvinenia. Obsah vyšetrovacieho spisu v súčasnosti preukazuje, že obvineným založené a riadené spoločnosti nemali takmer žiadne režijné náklady a v účtovníctve prevažovali príjmy z vyplatených nadmerných odpočtov DPH. Trestné stíhanie proti obvinenému je preto vedené dôvodne.

Sudca pre prípravné konanie nepochybil, ak rozhodol, že u obvineného M. V. existujú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a nezistil dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. Pochybil však, keď obvineného zobral do väzby aj z dôvodu útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

Pokiaľ ide o dôvody útekovej väzby je treba uviesť, že samotná hrozba uloženia vysokého trestu nepostačuje na uplatnenie tohto dôvodu väzby. Aby sa tak stalo, musia byť zistené ďalšie konkrétne skutočnosti, resp. konania obvineného odôvodňujúce obavu, že by obvinený mohol ujsť, alebo sa skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu. Takéto skutočnosti v dôvodoch napadnutého uznesenia absentujú. Sudcom pre prípravné konanie uvádzané skutočnosti, a to že obvinený je spoločníkom a konateľom obchodných spoločností v Maďarskej republike, ktorú pravidelne navštevuje a ovláda maďarský jazyk, neodôvodňujú dôvodnú obavu útekovej väzby. Naopak z vyšetrovacieho spisu vyplýva, že obvinený

s daňovými orgánmi, aj keď nie v celom rozsahu spolupracoval, vyžiadané účtovné doklady predkladal, na predvolania sa dostavoval a zdržiaval sa na ním udaných miestach – adresách trvalého alebo prechodného pobytu. Senát Najvyššieho súdu preto musel dôvody väzby u obvineného korigovať zúžením, v čom čiastočne vyhovel sťažnosti obvineného, a to tak, že dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. vypustil.

Čo sa týka neexistencie dôvodov kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por., možno v súlade s odôvodnením napadnutého uznesenia (aj v súlade s odôvodnením sťažnosti obvineného) skonštatovať, že orgánom prípravného konania sa doposiaľ nepodarilo zaistiť žiadny dôkaz preukazujúci, že obvinený pôsobil na svedkov, alebo inak maril objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Ani v poznatkoch získaných operatívnou činnosťou nie je žiadny údaj preukazujúci, aby obvinený nezákonným spôsobom ovplyvňoval doterajšie vyšetrowanie, alebo ničil dôkazy. Takéto skutočnosti neuviedli ani pracovníci daňových úradov vykonávajúci daňové kontroly vo firmách obvineného vo svojich výpovediach, miestnych šetreniach a daňových správach. Preto dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. nemohol byť u obvineného uplatnený.

Dôvod preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. vyplýva priamo z povahy trestnej činnosti, pre ktorú je obvinený M. V. trestne stíhaný. Veľký rozsah majetkovej trestnej činnosti kladenej obvinenému za vinu a spôsobený následok v celkovej sume 28 773 120,83 € (866 819 038,12 Sk) tento dôvod väzby odôvodňujú. Najvyššiemu súdu neuniklo ani to, že obvinený skutok, pre ktorý je trestne stíhaný, mal páchať v dobe daňových kontrol, a to po dlhšiu dobu. Vychádzajúc zo záveru o dôvodnosti trestného stíhania a s poukazom na skutočnosť, že obvinený sa mal dopúšťať trestnej činnosti pokračujúcou formou v podobe 48 čiastkových útokov v rokoch 2008-2010, možno skonštatovať, že existuje odôvodnená obava, že by obvinený mohol pokračovať v páchaní majetkovej trestnej činnosti, a to s cieľom nezákonne zabezpečiť prostriedky pre ďalší chod obchodných spoločností, v ktorých je spoločníkom a konateľom. Tento záver podporuje aj trestné stíhanie obvineného v inej trestnej veci, ako bude na to poukázané nižšie. Je preto namieste, ak bol obvinený z tohto dôvodu vzatý do väzby, s čím sa stotožnil aj sťažnostný súd.

Vyššie rozvedené skutočnosti týkajúce sa charakteru, následku a rozsahu skutkov, pre ktoré je nateraz obvinený trestne stíhaný, majú zásadný vplyv aj pri rozhodovaní o ponúknutom písomnom sľube a peňažnej záruke zo strany obvineného.

Sudca pre prípravné konanie pri rozhodovaní o týchto ponukách obvineného správne poukázal na rozsah trestnej činnosti, z ktorej je obvinený podozrivý. Pochybil však, keď na osobu obvineného a jeho majetkové pomery poukázal bez toho, aby uviedol konkrétne skutočnosti, napr. z hodnotenia menovaného z miesta bydliska, odpisu registra trestov a podobne.

Najvyšší súd v tejto súvislosti konštatuje, že obvinenému v hodnotení z miesta bydliska sa nič negatívneho nevytýka. V registri trestov nemá doposiaľ žiadny záznam. V súčasnosti je voči nemu vedené aj ďalšie trestné stíhanie v inej trestnej veci, a to pod sp. zn. 4T 7/2005, na Krajskom súde v Košiciach, pre trestný čin skrátene dane spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 148 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999, čo vyplýva z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. júna 2010, sp. zn. 5 To 15/2009. Z uznesenia o vznesení obvinenia zároveň vyplýva, že obvinený sa mal dopúšťať trestnej činnosti vo veľkom rozsahu po dobu 3 rokov, a to aj za situácie, keď vo viacerých jeho spoločnostiach prebiehali daňové kontroly. Uvedené nedovoľuje akceptovať ponúknutý písomný sľub, lebo ho nie je možné považovať za dostatočný na to, aby mu prípadne zabránil v páchaní rovnakej alebo obdobnej činnosti.

Peňažnú záruku vo výške 50 000 € nebolo možné prijať z rovnakých dôvodov. Okrem toho nateraz nemožno vylúčiť, že ponúknutá kaucia môže pochádzať z trestnej činnosti, pretože sám obvinený uviedol, že ide o peniaze z jednej jeho spoločnosti.

Vychádzajúc z hora uvedených skutočností senátu Najvyššieho súdu podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. bol povinný na podklade sťažnosti obvineného zrušiť napadnuté uznesenie v celom rozsahu a súčasne vo veci rozhodnúť.

Sťažnostný senát podľa § 72 ods. 2 Tr. por. obvineného M. V. vzal do väzby iba z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. s tým, že väzba začala plynúť dňom 1. marca 2011 o 05.30 hod. a obvinený ju bude naďalej vykonávať v Ústave

na výkon väzby Banská Bystrica. Podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. písomný sľub obvineného M. V. neprijal. Podľa § 81 ods. 1 Tr. por. obvineným M. V. ponúknutú peňažnú záruku vo výške 50 000 € neprijal.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zamietol ako nedôvodnú.

Pre úplnosť Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na formálne nedostatky, ktorých sa dopustil sudca pre prípravné konanie. V hlavičke, ale tiež v dôvodoch napadnutého uznesenia uviedol, že obvinený M. V. je trestne stíhaný aj pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. Zo spisu je totiž zrejmé, že pôvodne bolo trestné stíhanie vo veci začaté pre uvedený zločin, ale vznesenie obvinenia sa týka iba zločinu skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. Za pochybenie je treba považovať aj neuvedenie výšky ponúkanej peňažnej záruky vo výrokovej časti. Nepochybne však ide o pochybenia, ktoré v konečnom dôsledku nemali dopad na zákonnosť rozhodnutia o väzbe obvineného. Najvyšší súd tieto pochybenia napravil, rovnako ako aj dôslednejšie odôvodnenie dôvodov vzatia obvineného do väzby, ktoré v napadnutom uznesení absentovalo.

Na základe vyššie uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 11. marca 2011

JUDr. Emil B dž o ch, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová